

Identitetskontroll - legitimering av patient

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
2	Legala krav	2
3	Godkända identitetshandlingar.....	2
3.1	Svenska medborgare	2
3.2	Medborgare EU-/EES land	3
3.3	Medborgare övriga länder	3
3.4	Främlingspass.....	3
3.5	LMA-kort.....	3
4	Samordningsnummer	4
5	Personer med skyddade personuppgifter.....	4
6	Ansvar och roller.....	4
6.1	Vårdgivare.....	4
6.2	Verksamhetschef	5
6.3	Avdelningschef eller motsvarande.....	5
6.4	Hälso- och sjukvårdspersonal.....	5
7	Handläggning – Hälso- och sjukvårdspersonal.....	5
7.1	Självincheck	5
7.2	Kontroll av patients identitet - legitimering	5
7.3	Kontroll av patients identitet – medicinska ingrepp.....	5
7.4	Kontroll av patients identitet – utfärdande av vårdintyg / intyg	5
7.5	Kontroll av patients identitet – transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar	6
7.6	Kontroll av patients identitet – provtagning för hivinfektion.....	6
7.7	Registrering av kontrollerad identitet	6
7.8	Information till patient som inte legitimerar sig.....	7
7.9	Hantering vid missbruk av annan patients identitet.....	7
8	Regler som styr	7

1 Inledning

Det är viktigt att fastställa varje vårdtagares identitet för att garantera trygghet och säkerhet i alla kontakter med hälso- och sjukvård samt tandvård (*benämns i dokumentet med hälso- och sjukvård*). Vid integritets- och sekretesskänslig vård är det extra viktigt att en identitet som patienten uppger är korrekt. Det är av stor vikt att patientuppgifter kan knytas till rätt individ både utifrån ett patientsäkerhets- och ett patientintegritetsperspektiv.

En anledning till krav på identitetskontroll är att det förekommer att patienter använder en annan persons identitet medvetet. Det kan medföra att en patientjournal innehåller medicinska data om fel person eller att väsentliga uppgifter saknas. Det finns i sådana fall risk för att en patient får fel vård och behandling. Medicinska och andra komplikationer kan uppkomma både för den enskilde och den person som vederbörande uppger sig vara. Båda kan utsättas för risker vid framtida besök hos vården.

Om patienten vägrar eller inte kan styrka sin identitet ska patienten upplysas om orsakerna till kravet på legitimation (medicinsk säkerhet, integritetsskydd, förebyggande av bedrägerier etc).

2 Legala krav

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd anger krav på säker identifiering av patient för att kunna garantera trygghet och säkerhet i en patients alla kontakter med olika vårdgivare.

Vidare rekommenderas att hälso- och sjukvården ska ha fastställda och säkra rutiner för identitetskontroll för att minimera säkerhetsrisker som kan uppstå vid enskilda personers medvetna utnyttjande av annans identitet.

Föreskrifterna ålägger dessutom vårdgivaren att ha rutiner som säkerställer att det är möjligt att föra patientjournal när en patients identitet inte kan fastställas, en patient saknar svenskt personnummer eller en patient har skyddade personuppgifter.

Se sammanställning av regler som styr under p 8.

3 Godkända identitetshandlingar

Nedan anges vilka ID-handlingar som är godkända för att styrka identitet för svenska och utländska medborgare.

3.1 Svenska medborgare

För svenska medborgare gäller;

- ID-kort utfärdat av Skatteverket
- svenskt pass med vinröd pärm
- svenskt nationellt ID-kort
- svenskt körkort

- svenskt SIS-märkt ID-kort utfärdat av t ex en bank, ett företag eller en myndighet
- svenskt tjänstekort (utan SIS-märke) utfärdat av en statlig myndighet från och med hösten 2009

3.2 Medborgare EU-/EES land

För medborgare i ett EU/EES-land gäller;

- ID-kort utfärdat av Skatteverket
- svenskt körkort
- svenskt SIS-märkt ID-kort utfärdat av t ex en bank, ett företag, en myndighet eller en myndighet
- svenskt tjänstekort (utan SIS-märke) utfärdat av en statlig myndighet fr o m hösten 2009.
- giltigt EU-pass utfärdat av ett EU-land (kännetecknas av att det har vinröd pärm och texten Europeiska unionen, på något språk, på framsidan samt har en symbol för biometri på framsidan, det vill säga innehåller ett mikrochip med biometrisk information om personen).

3.3 Medborgare övriga länder

För medborgare i övriga länder gäller;

- ID-kort utfärdat av Skatteverket
- svenskt körkort
- svenskt SIS-märkt ID-kort utfärdat av t ex en bank, ett företag, en myndighet eller en myndighet
- svenskt tjänstekort utfärdat av en statlig myndighet

3.4 Främlingspass

Region Kronoberg godkänner också främlingspass, som uppfyller EU:s krav på pass, utfärdat av Migrationsverket. Främlingspass utges till person som inte kan få ett pass i sitt hemland eller i det land där personen har uppehållstillstånd samt om Migrationsverket inte godkänt personens hemlandspass.

3.5 LMA-kort

Region Kronoberg godkänner även Migrationsverkets LMA-kort, som utfärdas till asylsökande. LMA-kortet är inte ett ID-kort. Kortet fyller två viktiga funktioner, den ena för att påvisa att personen är asylsökande och den andra för att berättiga till hälsoundersökning, akut sjukvård och tandvård samt receptbelagda läkemedel. LMA-kortet innehåller namn, medborgarskap, foto, i förekommande fall födelsedatum samt ett LMA-nummer, se kortnumrets placering på bild nedan.

4 Samordningsnummer

För patienter med samordningsnummer används reservnummer i patientjournalen.

Samordningsnummer infördes januari 2000. Samordningsnummer är en enhetlig identitetsbeteckning, som utfärdas av Skatteverket, för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige. Syftet med samordningsnummer är att myndigheter och andra verksamhetsområden ska ha ett gemensamt begrepp även för personer som inte är folkbokförda.

Samordningsnumret består av tio siffror. De inledande sex siffrorna utgår från personens födelsestid (år, månad, dag), därefter följer ett individnummer som är udda för män och jämt för kvinnor. Siffran för födelsedag ökas med talet 60 och en kontrollsiffran beräknas.

Exempel: En man som är född 3 oktober 1970 och har individnummer 239 får samordningsnummer: 701063-2391

Vid frågor kontakta Skatteverkets servicetelefon 0771-567 567.

5 Personer med skyddade personuppgifter

Personer med skyddade personuppgifter eller som på annat sätt är hotade ska också legitimera sig.

När en patient fått skyddade personuppgifter får inte uppgift på adress och telefonnummer anges i journalen eller på remisser.

Gällande försändelser till personer med skyddade personuppgifter se rutin Post till personer med skyddade personuppgifter.

6 Ansvar och roller

Nedan kommer olika roller och deras ansvarsområden klargöras.

6.1 Vårdgivare

Vårdgivaren ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten och att ledningssystemet används för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra

verksamhetens kvalitet. Regel om ID-kontroll gäller hälso- och sjukvård för Region Kronoberg.

6.2 Verksamhetschef

Verksamhetschefen ansvarar för att regel om ID-kontroll efterlevs.

6.3 Avdelningschef eller motsvarande

Avdelningschefen eller motsvarande ansvarar för att kommunicera, implementera reglerna samt följa upp följsamheten av dessa regler om ID-kontroll.

6.4 Hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att säkerställa vårdsökandes / patientens identitet i samband med besök och/eller inskrivning i vården.

7 Handläggning – Hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonal ska i enlighet med regionens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete följa nedanstående rutiner för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs.

7.1 Självincheck

Självincheckning är ingen identitetskontroll. Patient med bokad besök till mottagning där registrering sker via självincheck ska identifiera sig med godkänd legitimationshandling vid ankomst till den mottagningen.

7.2 Kontroll av patients identitet - legitimering

Om patienten inte redan är känd ska identitetskontroll ske genom att vederbörande får legitimera sig. Sådan legitimering bör ske vid varje enskilt moment av vårdprocessen. ID-kontroll ska alltid göras vid påsättande av ID-band.

För hantering av ID-band se generella rekommendationer på www.vardhandboken.se.

Vid vård av barn ska den vuxne som fört barnet till vårdinrättningen kunna legitimera sig. Om den vuxne inte är barnets vårdnadshavare måste denne kunna göra troligt att hen har vårdnadshavarens uppdrag att ansvara för barnet. I akuta situationer måste barnet självfallet beredas vård utan vårdnadshavarens medgivande.

Ovanstående innebär inte att patienten måste kunna legitimera sig för att överhuvudtaget få vård, se 7.8 om information som ges till patienter som inte vill legitimera sig.

7.3 Kontroll av patients identitet – medicinska ingrepp

Vid vissa typer av medicinska ingrepp, som t ex sterilisering, finns det formella krav som måste uppfyllas, t ex att patienten är svensk medborgare eller bosatt i Sverige. I sådana undantagsfall måste man säkert veta vem det är som är föremål för ingreppet för att det ska kunna utföras.

7.4 Kontroll av patients identitet – utfärdande av vårdintyg / intyg

Vid utfärdande av vårdintyg eller intyg som patienten ska använda i något rättsligt sammanhang gäller samma krav som vid sterilisering, se 7.3. Det vill säga man måste säkert veta vem det är som ska ha intyget.

Skulle patient som är utländsk medborgare och som saknar godkänd ID-handling begära intyg om sin vård i Region Kronoberg kan intyget utfärdas under reservnummeridentitet. Det är upp till patienten att sedan kunna styrka sin identitet när denne vill åberopa intyget gentemot en myndighet.

7.5 Kontroll av patients identitet – transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar

Vid transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar, t ex provtagning, blodgivning eller blodmottagning, ska patientens fullständiga identitetsuppgifter styrkas genom kontroll mot giltigt identitetshandling.

Fullständiga identitetsuppgifter ska innehålla:

- svenskt personnummer eller, om personnummer saknas, andra identitetsuppgifter som säkerställer full spårbarhet i minst 30 år,
- efternamn, och
- förnamn eller initialer.

7.6 Kontroll av patients identitet – provtagning för hivinfektion

I förordning om provtagning för infektion av hiv föreskrivs att patienten har rätt att vara anonym i vården för sådan provtagning, förutsatt att patienten har begärt anonymitet. Rättigheten är inte generell, men patient bör upplysas om denna möjlighet.

Vid ett positivt svar bortfaller anonymitetsskyddet och uppgifterna ska föras in i patientjournalen under fullständigt personnummer och namn.

7.7 Registrering av kontrollerad identitet

Identitetskontrollen ska dokumenteras i patientjournalen eller i annat vårdinformationssystem. Kontrollen ska göras vid ankomst till vårdinrättningen samt vid mötet mellan den behandlande hälso- och sjukvårdspersonalen och patienten.

Om patienten inte legitimerat sig ska det framgå i patientjournalen om patientens identitet är styrkt på annat sätt än genom identitetshandling. Är man osäker på identiteten ska reservnummer upprättas.

Är patienten utländsk medborgare med svenskt personnummer men saknar svensk legitimation och har med sig personbevis och pass görs kontrollen genom jämförelse mellan pass och personbevis så att födelsedatum och namn överensstämmer. Passets nummer registreras i patientjournalen eller i annat vårdinformationssystem.

För asylsökande patient som saknar pass är LMA-kortet godkänt som legitimation i regionen. LMA-kortets nummer registreras i patientjournalen eller i annat vårdinformationssystem.

Vårdsökande som är papperslösa måste inte legitimera sig, men bör av patientsäkerhetsskäl uppge namn och födelsedatum och reservnummer ska upprättas.

7.8 Information till patient som inte legitimerar sig

Om patient vägrar eller inte kan styrka sin identitet ska patienten upplysas om;

- varför vården begär att patienten ska uppvisa ID-handling
  - på grund av den medicinska säkerhet,
  - skydd för patientens integritet,
  - förebyggande av bedrägerier mm
- att en anteckning om legitimationsvägran eller att det inte går att styrka identitet kommer att ske
- att vissa behandlingar inte får genomföras, till exempel sterilisering
- att utfärdande av vårdintyg eller annat intyg som ska användas i rättsligt sammanhang inte får företas
- att reservnummer kommer att tilldelas och att vårddokumentationen kommer att ske med detta reservnummer

7.9 Hantering vid missbruk av annan patients identitet

Om det vid kontroll upptäcks att patienten visar en falsk ID-handling bör polisanmälan göras.

Om patientjournalen till följd av att något använt sig av falskt ID innehåller felaktiga uppgifter bör rättelse göras.

Se riktlinje Journalförstöring och rättelse av journal

Observera att patient i behov av vård alltid har rätt att få sådan.

8 Regler som styr

SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

HSLF-FS 2016:40 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården

SFS 2008:355 Patientdatalagen

SFS 2008:363 Provtagning för hivinfektion

SOSFS 2009:29, kap 3 Transfusionmedicinska laboratorieundersökningar

Vårdhandboken